

Fjärde roten, tomt 118

Kvarteret Arkaden

Sjuttonde roten 1637–57

Drottninggatan 42½

Åttonde roten 1657–70

Östra hamnen – Östra vallen

Bengt Joensson skräddare

1638–55–?

1638–40: 4 mtl, 1641–43: 7, 7 resp. 5 mtl, 1644–52: 4 mtl, 1654: 3 mtl, 1655: 4 mtl.

I kämnärsrätten bestämdes den 26.8.1653 att Bengt Jonsson skräddare och Börge skräddare efter bästa förstånd skulle bese och värdera sal *Bengt Esbjörnssons* rock. Hos honom bodde 1649 mågen

Joen Andersson skräddare

1662: 1½, 1663: 1½.

Joen Anders änka *Ella Bengtsdotter* 1666–67. Det fanns 1650–55 två Jon Andersson skräddare i Göteborg, den ene i fjortonde, den andre i sextonde roten. En av dessa var ålderman och levde 1667 – det bör vara den i fjortonde roten bosatte. Var det denne Joen Andersson skräddare, som den 10.1.1658 sade sig på herr Hans Mackliers order ha uttagit 100 alnar band till dennes måg major Cronman hos Ratke Seth, vilket Macklier förnekade.

Den 5.6.1671 lagbjöds andra gången för

Casper Wohlfart kopparslagare

Jon Anderssons kreditorers tomt. Casper Wohlfart var född 25.5.1640 som son till *kopparslagaremästare Hans Wohlfart* och hans hustru *Dorothea* i Nürnberg. Den 4.10.1670 behandlade rätten en skrivelse Casper Wohlfart hade fått av sitt ämbetsgille i Stralsund, ”hwarmed dhe honom om Mästarebref förtrösta med den condition, att han af deras gille dependera skulle”. Rätten förklarade, att det inte anstod den att emot Generalskråordningen för ”gill antaga”, att Wohlfart anslöt sig till gillet i Stralsund), varefter Casper kopparslagare erhöll burskap i Göteborg den 10.10.1670. Den 12 december samma år lovade ”den nyss ankomne kopparslagaren Casper Wohlfart att göra rören på stadens vattenspruta fast bättre och starkare än de av hans ämbetsbroder Bruucen gjorde äre, vilka intet kunna hålla”, vilket anbud antogs av rådet. Det framgår av ränte- och byggnadskollegiets protokoll den 15.2.1671, att kopparslagare Casper Wohlfart erhållit 31 d smt för själva pipan till vattensprutan ur kontributionskassan.

Redan den 5.3.1671 var han färdig att gifta sig i den svenska kyrkan med *Carin Sigfridsdotter*. Den 17 mars s.å. krävdes han av Berge kopparslagares hustru på kosthåll. Av en årshandling daterad 30.1.1674 (EIIa:4) framgår att Casper Wohlfart av sin hustrus styvfader *Arfwe Månsson* fått 50 rdr som var hans hustrus farsarv. I äktenskapet med Carin Sigfridsdotter föddes bland annat dottern *Catharina* (senare gift *Niclas Lake*), *kopparslagaren Hans Wohlfart* (gift m *Margareta Halbmeijer*) samt *Dorothea* (gift med *skomakaren Abraham Smitt*).

Caspar Wohlfarts andra hustru *Brita Andersdotter* (född 1660, död 1736, begr. 6 febr.) var enligt en bouppteckning 1704(:154), syster till *skepparen Johan Mattssons hustru* och till *styrmannen Erik Andersson* (död 1704). Hon var troligen dotter till Anders Ersson Norman och ”Johanna Guldsmeds” (se 9.33).

8.5.1699 meddelades det (AIIa:1) att kopparslagaremäster Casper Wohlfart av framlidne lektorn vid Göteborgs Gymnasium sal Andreas Trogelii änka Catharina köpt en gård på Kungsgatan mellan mäster Johan bakares i öster och mäster Anders Olsson skräddeles i väster. Casper Wohlfart avled 1702 (begr. 29 april).

Efter mannens död kom änkan i tvist med styvsonen Hans, som hon beskyllde för att vara orsaken till att Tyska kyrkans torn blivit så illa täckt, att hon hade måst låta göra om arbetet på nytt.

Den 12.5.1702 anförde Torbiörn Rosenbäck i en skrivelse till magistraten (EIIa:16), att sal Casper kopparslagares fasta och lösa egendom skulle hypoticerats så länge och intill dess hans arvingar antingen själva eller någon förständig kopparslagare hade förbättrat och reparerat det felaktiga och oförsvarliga arbetet han utfört med koppartäckningen på (tyska) kyrkotornet. Enligt änkan hade Casper gjort sin högsta flit och vinnlagt sig om att samma arbete skulle bli gjort ”väl och försvarligen”. Han hade esomoftast förmanat både gesällerna och sin egen son mäster Hans Wohlfart. ”Elliest må Jag bekiänna, att min sal Man medelst ålderdomssvaghets intet alltid sielf förmåtte allestädes med arbetet öfwerwara, utan förleetz sig uppå denna sin sohn, som för ungemästare medarbetade” (undertecknat Brita Andersdotter, ”en bedröfwat Enkia”).

Brita Andersdotter var mor till sönerna *Andreas* (burskap 14.7.1715 delade gården med modern 1720, begravd den 29.10.1723) *Jürgen Christoffer*, *Johannes* och dottern *Christina*, gift *Anders Morén*. Bouppteckningen efter henne den 25 febr.1736 (Gbg bou 1736:182) upptar som arvingar sonen *kopparslagaremäster Johan Wohlfart* och omyndiga sondottern *Johanna Christina Wohlfart*, vars moder var *Anna Maria Faust* (gift 26.10.1714 med Andreas Wohlfart) och styvfar mäster *Johan Fredrik Klunger* (vigsels m Anna Maria Faust den 18.7.1725) Förmögenheten upptages till 2, 881 daler 14 öre smt samt hus och gård på Drottninggatan mellan köpman Magnus Wetterquist i öster och kommissarie Hans O. Ströms bakgård i väster, värderat till 401 d smt. (Berg I:3, 487). Bouppteckningen upptar upplysningen, att *timmermannen Olof Bruhn* var skyldig på sin antecessoris *skräddaren Nils Thöressons* vägnar.

Redan 1730 står Brita Andersdotters son

Johannes Wohlfart

för gården i tomtöreslängden och hade då läregossen Olof Larsson. Han var född den 4.9.1695 enl bordsbrev jan 1712. Burskap som kopparslagaremästare hade han fått 19.5.1724 Han gifte sig 2.11.1725 med *Maria Dorotea Brockman*, vilken sedan 1722 var änka efter *stadskassör Johan Schael*. Hon var född 15.5.1688 som dotter till *hattstofferare Barthold Brockman*, född 1638, död 1717 och *Catharina Lemke*, född 1658, död 1720. Johannes Wohlfart avled 1741 (begr. 22 maj). Förmögenheten uppgick enligt bouppteckningen 4.7.1742 till 1 383 d smt, därav 400 daler i hus och gård på Drottninggatan mellan Lars Wetterman i öster och direktör Sahlgrens bakgård i väster (Berg I:3, 487).

I en supplik den 16.8.1745 (EIIb:36) meddelade Maria Dorotea Wohlfart, att hon hade överlämnat sin kopparslagareverkstad till gesällen

Johan Philip Spång,

(född 1703 i Mühlhausen och fick burskap i Göteborg den 10.10.1746), som hade förestått den i åtskilliga år och därigenom ej litet bidragit till hennes och barnens underhåll. Han blev den 6.5.1746 inlämnad i familjen genom att gifta sig med hennes systerdotter *Anna Margareta Jürgensdotter* (-son?), döpt 24.12.1717, död 7.5.1770, dotter till *skeppare Casper Jürgensson*, född 1668, död före 1742 och *Elisabeth Brockman*, född 1675, död 1742. Han köpte den 18.8.1749 gården av änkan Maria Dorotea Wohlfart och cancellisten i Kungl. Krigskollegium *herr Johan Gottfrid Nittau* (g. 23.6.1749 med *Brigitta Maria Wohlfart*)

Sedan kopparslagaremäster Johan Philip Spång den 11.7.1752 erlagt köpesumman lät han först den 14.11.1763 uppbjuda ett på Drottninggatan mellan framlidne kapten Samuel Christoffer von Schaffraths gårdar å östra och avlidne herr rådman Nicolaus Sundbergs änkefrus samt herr handelsman Nils Ströms bakgård å västra sidan. (30-penning 38, 10²/₃ d smt).

Enligt bouppteckningen den 1.10.1770 efterlämnade kopparslagaremästare Johan Filip Spång 4 316 daler men hade skuld som förmyndare för de omyndiga barnen till *bagaren Johan Smitt* och *kopparslagare Bengt Landin*.

Enligt Göteborgs auktionsverks protokoll för den 27 och 29.8.1771 utauktionerades avlidne kopparslagaren Philip Spångs hus och gård på Drottninggatan belägen mellan stadsfiskal Habor Gillerstedts gård å östra och herr dir Wilströms bakgård å västra med inmurad kopparbryggkittel, ett gammalt väggfast skåp och dito sängställe i stugan. en brandstege och annat nagelfast till

bokbindare Daniel Lemke (Lembke, Loempke) för 2 200 d smt (värderad 1.800)

Borgare Sven Söderberg (uppbud av 4.118 18.7.1796). I tomtöreslängd 1800 även 4.119

1807: *Hökare Anders Svensson* (uppbud 28.7.1806)

Senare uppbud av 4.118-119

av traktören Göran Sjöberg	23.7.1810
traktörskan Sophie Sjöberg	16.8.1819
skom Olof Hollengren	23.11.1835
handl.G S Schiller	27.10.1856
sockerbagare J A Folkerson	27.4.1857
målare N O Winquist	23.5.1859